

Структурна взятосвязь экономических и социальных процес сов в механизме функционирования рыночного распределения доходов. В статье анализируются основные аспекты исследования механизма функционирования рыночного распределения доходов: в историко-экономическом аспекте; как сфера социально-экономических отношений в системе воспроизводства; на микро- и макроуровне; за субъектами получения доходов; по видам факторных доходов; как фактор согласования социально-экономических интересов общества (государства), субъектов хозяйствования, граждан; как институциональный механизм функционирования отношений распределения; по характеру социально-экономических последствий рыночного распределения доходов; как объект социальной политики государства.

Ключевые слова: механизм функционирования рыночного распределения доходов; допроизводственное распределение; первичное распределение; вторичное распределение; перераспределение доходов; социально-экономические последствия рыночного распределения доходов.

Dutchak A.W., Department of Economic Theory, Management and Administration, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi

Structural correlation of economic and social processes in the mechanism of functioning of market income distribution. This article analyzes the main aspects of the functioning of the market mechanism of income distribution: in historical and economic aspects; as a sphere of social and economic relations in the system of reproduction; at the micro and macro levels; as the subjects of income; by the type of factor income; as a factor of coordination between social and economic interests of society (state) entities and individuals; as the institutional mechanism of functioning of breakdown relationship; the nature of the socio-economic consequences of market income distribution; as an object of social policy.

Key words: mechanism of functioning of market income distribution; pre-production distribution; primary distribution; secondary distribution; redistribution of income; socio-economic consequences of market income distribution.

УДК 338.43:351.075.1](477)(045)

Кудінова І.П.,

канд. екон. наук, доцент кафедри аграрного консалтингу та сервісу,
Національний університет біоресурсів та природокористування України

Інформаційно-консультаційне забезпечення аграрного сектору України

У статті узагальнено теоретичні аспекти інформаційно-консультаційного забезпечення. Розкрито його суть та особливості в аграрному секторі економіки України. Виділено та охарактеризовано основні підсистеми системи інформаційно-консультаційного забезпечення в аграрному секторі. Визначено основну мету інформаційно-консультаційної діяльності та виходячи з цього виділено систему завдань для успішного функціонування сільськогосподарських дорадчих служб. Розглянуто інформаційно-консультаційне забезпечення як систему та побудовано її модель. Проведено аналіз діяльності дорадчих служб. Розглянуто проблеми інформаційно-консультаційного забезпечення та визначено перспективні напрями його розвитку.

Ключові слова: аграрний сектор, дорадча діяльність, інформаційно-консультаційне забезпечення, консультування.

Аграрний сектор України з його базовою складовою, сільським господарством, є системоутворюючим в національній економіці, формує засади збереження суверенності держави – продовольчу та у визначених межах економічну, екологічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей національної економіки та формує соціально-економічні основи розвитку сільських територій.

На сьогоднішній день, з боку українських селян, зокрема, власників особистих селянських господарств, фермерів, підприємств різних форм власності та господарювання, динамічно зростає попит на спеціальну інформацію та нові знання в сфері аграрного виробництва. Тому одним із завдань держави в аграрній сфері економіки стало надання допомоги у формуванні сільськогосподарського товаровиробника, озброєного новітніми

знаннями, сучасними технікою, технологіями для підвищення конкурентоспроможності та прибутковості виробництва, підвищення рівня життя сільського населення.

Рушійною складовою вирішення даних питань є удосконалення системи інформаційно-консультаційного забезпечення виробників аграрної продукції.

Відзначимо, що у вітчизняній аграрній економічній науці формуванню та розвитку інформаційно-консультаційного забезпечення були присвячені праці таких відомих учених, як П.Т. Саблук, М.Ф. Кропивко [1], І.М. Криворучко, В.П. Ситник, О.М. Бородіна, Т.П. Кальна-Дубінюк [2], В.В. Клочан [3], М.І. Лобанов та інші.

Однак, слід констатувати, що в Україні в умовах динамічного розвитку аграрного сектору економіки виникає потреба в пошуку та обґрунтуванні сучасних механізмів ефективного інформаційно-консультаційного забезпечення аграрного виробництва.

Мета дослідження — поглиблення теоретичних та організаційно-економічних засад інформаційно-консультаційного забезпечення аграрної сфери України.

Інформаційно-консультаційне обслуговування у будь-якій формі є дуже важливою ланкою, яка об'єднує науку та практику і має за основну мету доведення наукових розробок у вигляді доступної інформації до конкретних споживачів. При цьому поняття «консалтинг» доцільно трактувати як свідомо при посередництві засобів комунікацій надану допомогу для побудови думки та прийняття рішення тими особами, які перебувають в конкретній проблемній ситуації. При наданні консалтингових послуг необхідно враховувати дію таких принципів: консультант перш за все виконує бажання клієнта; свобода рішення про прийняття поради до уваги залишається за клієнтом; відповідальність за наслідки прийнятого рішення також лежить на клієнті.

Аналіз категорії «інформаційно-консультаційне забезпечення» аграрного сектору дав можливість диференціювати її за сферами консультування та відповідним функціональним призначенням. Послуги типового консультаційного закладу в залежності від сфери консультування мають такий функціональний зміст [6]:

- у сфері навчання та виховання – передавання досвіду;
- у сфері роз'яснення та інформування – поширення знань, огляд, наочність, побудова думки;
- у сфері консультування – регулювання, індивідуалізація;
- у сфері сприяння, улагодження справи та представництва інтересів – допомога в реалізації рішення та його впровадженні.

Система інформаційно-консультаційного забезпечення в аграрному секторі економіки складається з чотирьох основних підсистем: інформаційно-довідкової, консультаційної, інноваційної, навчальної.

Інформаційно-консультаційний процес складається з двох компонентів забезпечення – інформаційного та консультаційного. Інформаційне забезпечення – доведення до виробників аграрної продукції інформації, яка їм необхідна щодо рівня аграрного виробництва, системи менеджменту, маркетингу, правової та комерційної інформації для здійснення виробничо-господарської діяльності. Сутність консультування полягає у забезпеченні теоретичної і практичної підтримки клієнта, спонукання його до дій і вирішення проблем, які виникли або назрівають.

Відмітимо, що важливою складовою формування та розвитку системи інформаційно-консультаційного забезпечення аграрної сфери (рис. 1) є дієва підтримка державою сільськогосподарських дорадчих служб. Це реальний крок на шляху досягнення зазначеної мети, бо високий рівень соціально-економічного розвитку села є головною умовою продовольчого та сировинного забезпечення країни, її економічної та політичної незалежності.

Основна мета діяльності сільськогосподарських дорадчих служб в аграрному секторі реалізується через систему завдань: розповсюдження спеціальних знань, впровадження у виробництво сучасних досягнень науки, техніки й технологій, надання сільськогосподарським товаровиробникам і сільському населенню дорадчих послуг із питань аграрного виробництва та розвитку соціальної сфери села, послуг з питань економіки, технологій, управління, маркетингу, обліку, податків, права, екології тощо, своєчасного виконання планів соціально-економічного розвитку, формування громадянського суспільства, підвищення рівня знань і удосконалення практичних навичок прибуткового господарювання в ринкових умовах [7].

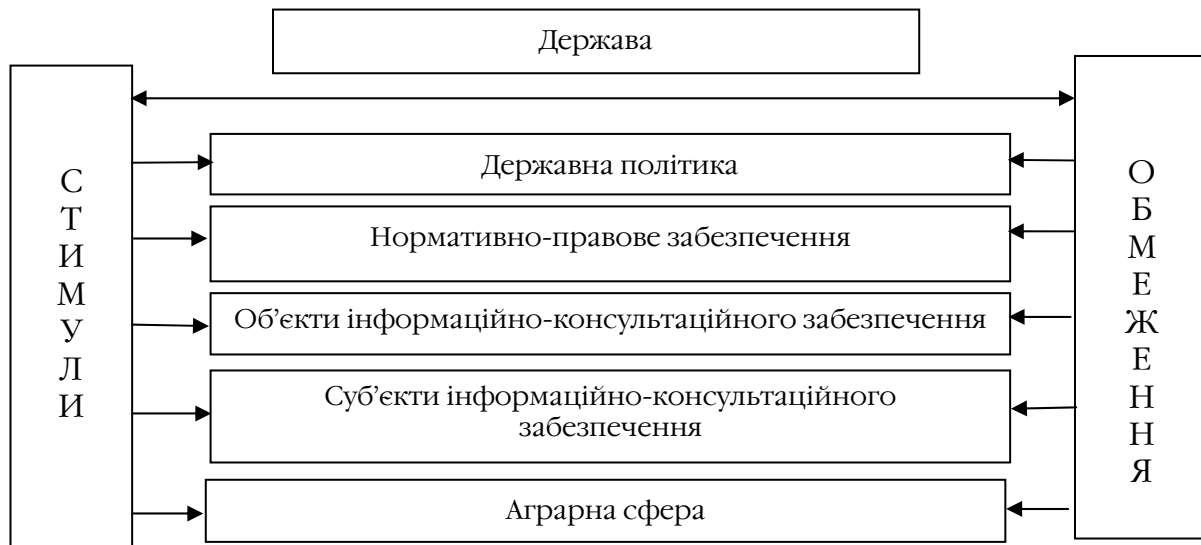

Рис. 1. Модель структури системи інформаційно-консультаційного забезпечення

Сільськогосподарські дорадчі служби в Україні створювалися та розгортали діяльність, як правило, за підтримки різних проектів міжнародної технічної допомоги. У залежності від підходів того чи іншого проекту, дорадчі служби використовували різні методи роботи та форми організації власної діяльності. У ході проведеного дослідження встановлено, що станом на 1 січня 2015 р у Реєстр сільськогосподарських дорадчих служб було внесено 77 юридичні особи [7], до Реєстру сільськогосподарських дорадників і експертів-дорадників – 1520 фізичних осіб [8,9]. Аналіз реєстрів засвідчує, що кількість дорадчих служб і кількість дорадників вкрай нерівномірно розподілена за областями.

Безсистемність надання дорадчих послуг не відповідає соціально-економічним потребам суспільства, рівню розвитку сільськогосподарського виробництва та продовольчої безпеки держави. Зазначена проблема виникла внаслідок:

- незавершеності формування мережі сільськогосподарських дорадчих служб на обласному і районному рівні з представництвами у сільських (селищних) радах;
- ненадання державної підтримки сільськогосподарській дорадчій діяльності.

На нашу думку, на сьогоднішній день інформаційно-консультаційна діяльність в аграрному секторі України полягає у вирішенні наступних питань:

- для прибуткового розвитку сільськогосподарського виробництва, сільських територій, підвищення рівня життя сільського населення, необхідно створювати інфраструктуру аграрного ринку шляхом формування маркетингової мережі збуту сільськогосподарської продукції від товаровиробника до споживача через сільські кооперативи, районні кооперативні агроторгові доми, оптові ринки, аукціони живої худоби та птиці, товарні і ф'ючерсні біржі, переробні підприємства, роздрібну торгівлю, заклади харчування тощо. В цих умовах роль інформаційно-консультаційної діяльності набуває пріоритетного значення для обслуговування керівників підприємств. Всі вони зіштовхуються з наслідками перетворення форм власності на основі роздержавлення й акціонування підприємств, із ростом цін, іноземним інвестуванням і переплетенням українських і іноземних капіталів, а також зміною їхньої внутрішньої структури, із наближенням її до тих пропорцій, що характерні для світової економіки в цілому;
- для сприяння сільськогосподарським товаровиробникам у доступі до кредитних ресурсів, у тому числі через створення кредитних спілок та кооперативних банків. Великі сільськогосподарські підприємства потребують також порад у підготовці бізнес-планів для отримання кредитів у комерційних банках;
- для сприяння селянам у розвитку несільськогосподарського підприємництва у сільській місцевості, вирішення проблеми зайнятості сільського населення, в тому числі шляхом поширення сільського зеленого туризму;

□ для консультування з питань земельної реформи, ефективного використання паїв, реструктуризації сільськогосподарських підприємств, диверсифікації їх виробничої діяльності, земельної консолідації тощо.

Зазначимо, що розвиток системи дорадництва в Україні незабаром має стати важливим елементом імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, я якій передбачено, що Сторони співпрацюватимуть задля сприяння розвитку сільського господарства та сільських територій, зокрема шляхом поступового зближення політик та законодавства. Така співпраця охоплюватиме також сфери поширення знань шляхом проведення навчальних та інформаційних заходів, сприяння інноваціям шляхом проведення досліджень та просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників.

Світовий досвід підтверджує, що державні інвестиції у сільськогосподарську дорадчу діяльність є найефективнішими в порівнянні з іншими шляхами підтримки аграрного сектора. Окупність таких інвестицій складає більше ніж 40%. При цьому слід пам'ятати, що дорадча служба – довготермінова інвестиція у знання, яка дозволить більш ефективно використовувати як кошти селян, так і бюджетні ресурси або залучені інвестиції.

На нашу думку, завдання з розвитку дорадчої діяльності у довгостроковій перспективі такі:

□ завершити формування регіональних дорадчих служб та їх районних відділень, забезпечивши дорадчими послугами суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сільській місцевості та сільське населення не менше ніж на 90 відсотків сільської місцевості держави;

□ сформувати ринкову систему поширення сільськогосподарських знань, технологій та інформації за участю аграрної науки, освіти та суб'єктів сільськогосподарської дорадчої діяльності, для створення ефективної системи безперервної аграрної освіти, наукового обслуговування агропромислового виробництва та розвитку сільської місцевості;

□ створити умови для поступового – відповідно до зростання рівня доходів сільськогосподарського населення – переходу системи дорадництва на самофінансування.

Підсумовуючи викладене доходимо висновку, що інформаційно-консультаційне забезпечення є одним з найважливіших інструментів, покликаних сприяти розвитку ринкових відносин в аграрній сфері, підвищенню рівня життя населення та відродження соціальної інфраструктури села шляхом підвищення рівня знань та надання професійних консультацій.

Література:

1. Кропивко М.Ф. Стан та проблеми інформатизації аграрного сектора України / Організація управління аграрною економікою: Монографія/ М.Ф. Кропивко, В.І. Похіленко / За редакцією М.Ф. Кропивко – К: ННЦ ІАЕ, 2008, С. 328-333.
2. Кальна-Дубінюк Т. П. Організація інформаційно-консультаційного забезпечення сільськогосподарських підприємств: Монографія / Т. П. Кальна-Дубінюк – Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2012. – 363 с.
3. Ключан В.В. Еволюція інституціонального середовища інформаційно-консультаційного забезпечення в період реформування аграрної сфери / В.В. Ключан // Міжнародний круглий стіл «Організація бізнес-шкіл в дорадництві для успішного впровадження інновацій». – Збірник статей. – К: НУБіП України. – 2012. – С. 26–29.
4. Бондаренко М.О. Інформаційно-консультаційне забезпечення аграрного виробництва та перспективи його розвитку в Україні // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія: Економічні Науки. Вип. 4. Т. 1. – 2011. – С.19–24.
5. Формування та розвиток системи дорадництва в Україні: Монографія/ Т.П. Кальна-Дубінюк, І.П. Кудінова, Л.Х. Рибак, С.І. Мосіюк, В.В. Самсонова, О.А. Локутова, Р.Я. Корінець, Л.М. Сокол, М.В. Бесчастна. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – 332 с.
6. Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» // [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2238-14>.
7. Реєстр сільськогосподарських дорадчих служб // [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/3512>.
8. Реєстр сільськогосподарських дорадників і експертів-дорадників // [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/3511/>.
9. Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб // [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://dorada.org.ua>.

Кудинова І.П., канд. экон. наук, доцент кафедры аграрного консалтинга и сервиса, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

Информационно-консультационное обеспечение аграрного сектора Украины. В статье обобщены теоретические аспекты информационно-консультационного обеспечения. Раскрыто его сущность и особенности в аграрном секторе экономики Украины. Выделены и охарактеризованы основные подсистемы системы информационно-консультационного обеспечения в аграрном секторе. Определена основная цель информационно-консультационного деятельности и исходя из этого выделена система задач для успешного функционирования сельскохозяйственных информационно-консультационных служб. Рассмотрено информационно-консультационное обеспечение как систему и построено ее модель. Проведен анализ деятельности информационно-консультационных служб. Рассмотрены проблемы информационно-консультационного обеспечения и определены перспективные направления его развития.

Ключевые слова: аграрный сектор, совещательная деятельность, информационно-консультационное обеспечение, консультирование.

Kudinova I.P., Candidate of Economics Sciences, Department of Extension Service, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Information and consultation providing of the agricultural sector of Ukraine. The theoretical aspects of information and consultation providing are summarized in the article. Its essence and characteristics in the agricultural sector of Ukraine are revealed. The main subsystems of information and consultation support in the agricultural sector are distinguished and described. The main purpose of information and consultation activities is determined and based on it, the system tasks for a successful functioning of the agricultural information and consultation services are allocated. The information and consultation providing as a system is considered as well as its model is constructed. The activities of information and consultation services are analyzed. The problems of information and consultation providing are stressed out as well as the perspective directions of its development are defined.

Key words: agrarian sector, advisory activities, information and consultation providing, consulting.

УДК 336.581.2:519.87]:629.5.081](477)(045)

Пічка А.М.,

аспірант кафедри економіки і менеджменту

Київської державної академії водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного

Модель розрахунку оптимальної структури позикових коштів на суднобудівному та судноремонтному підприємстві

У статті досліджено сутність та здійснено аналіз сучасних підходів до оптимізації позикових ресурсів підприємства, а також обґрунтовано шляхи та напрямки управління ними з метою досягнення підприємством сталого розвитку. Запропоновано та обґрунтовано використовувати інструментарій бюджетування для формування управлінського впливу на оптимізацію залучених ресурсів.

За результатами аналізу, розроблено математичну модель розрахунку оптимальної структури залучених позикових коштів за критерієм мінімізації їх ціни, що дозволяє зменшити витрати по обслуговуванню боргу та збільшити прибутковість суднобудівних та судноремонтних підприємств.

Ключові слова: бюджетування, фінансування проектів, бюджет руху грошових коштів, фінансовий бюджет, модель оптимальної структури позикових коштів.

Постановка проблеми. Особливості управління суднобудівними та судноремонтними підприємствами пов'язані зі специфікою основної діяльності, успішна реалізація якої залежить від ефективного виконання проектів і відповідно від вчасного фінансування проектних (бюджетних) витрат з рахунків власних, позикових і інших коштів. Потреба суднобудівних підприємств у залученні позикових коштів зумовлена особливостями будівництва суден, яке триває в більшості випадків декілька років, що приводить до нерівномірного надходження і витрачання ресурсів.